

**UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE  
„CAROL DAVILA”, BUCUREȘTI  
ȘCOALA DOCTORALĂ  
DOMENIUL MEDICINĂ**

***ANALIZA FUNCȚIILOR EXECUTIVE LA ADOLESCENȚII  
CU COMPORTAMENT AUTOVĂTĂMĂTOR SUICIDAR SAU NON-  
SUICIDAR***

**MEMORIU ȘTIINȚIFIC**

**Conducător de doctorat:**

**CONF. UNIV. DR. RAD FLORINA**

**Student-doctorand:**

**ANDREI LUCIA-EMANUELA**

**2025**

## 1. Sumar de activitate

Interesul pentru psihiatria copilului si adolescentului a apărut încă din timpul facultății, în timpul stagiului de psihiatrie și, respectiv, psihiatrie pediatrică. Am absolvit Facultatea de Medicină în 2014, iar după examenul de rezidențiat din luna noiembrie, am fost bucuroasă ca mi-am putut alege specialitatea psihiatrie pediatrică și pregătirea în Centrul Universitar București, sub coordonarea Doamnei Profesor Iuliana Dobrescu, în cadrul Spitalului Clinic de Psihiatrie “Profesor Dr. Alexandru Obregia”.

Pe toata perioada rezidențiatului în Psihiatrie Pediatrică, consider ca mi-am dezvoltat abilitățile clinice esențiale și am aprofundat problematica tulburarilor de sanatate mintala la copii și adolescenți din punct de vedere al intervenției terapeutice multimodale.

Am obținut titlul de medic specialist Psihiatrie Pediatrică în decembrie 2018 și, am practicat din ianuarie 2019 ca medic specialist - inițial în ambulatoriul de specialitate si, ulterior, din septembrie 2019, în cadrul Laboratorului de Cercetare în psihiatrie din Spitalul Clinic de Psihiatrie “Prof. Dr. Al. Obregia”, cu integrare clinică în cadrul secției de psihiatrie pediatrica. Incepend cu 1 decembrie 2023 activitatea mea s-a desfășurat exclusiv în cadrul secției psihiatrie pediatrica, inițial ca medic specialist și, incepend cu luna martie a anului 2024, am continuat activitatea în calitate de medic primar.

Pasiunea mea pentru cercetare, dar și interesul pentru tulburările emotionale la varsta adolescentei, m-au determinat ca, în anul 2019, să susțin examenul de admitere la Scoala doctorală a Universitatii de Medicina si Farmacie “Carol Davila”, în cadrul disciplinei Psihiatria copilului și adolescentului, în vederea pregătirii tezei cu titlul “Analiza functiilor executive la adolescentii cu comportamente autovatamatoare suicidare sau non-suicidare”, initial sub îndrumarea Prof. Dr. Iuliana Dobrescu, iar din martie 2025 - sub coordonare doamnei Conferentiar Dr. Florina Rad. Activitatea de cercetare s-a desfășurat si in calitate de membru al grupului de lucru din cadrul proiectului COST CA19104 - Advancing Social inclusion through Technology and EmPowerment, precum si ca investigator în proiecte destinate îmbunătățirii calității vieții pacienților cu tulburări de spectru autist (Proiect EEAN grant România - Norvegia 2018-0573 - Îmbunătățirea calității vieții pacienților cu tulburare de spectru autist prin promovarea strategiilor pentru diagnostic precoce și măsuri preventive) și studii dedicate înțelegerii mecanismelor schizofreniei (Asocierea disfuncției sinaptice de mecanisme etiopatogenice ale schizofreniei – o abordare multidisciplinara - SYNSCHIZ).

Oportunitatea de a-mi desfășura activitatea în cadrul unei clinici universitare o consider o parte esențială din cariera mea de până acum, cu ajutorul căreia am rămas în permanență în contact cu cele mai importante proiecte de cercetare și activități profesionale din domeniul psihiatriei pediatrice din țara noastră. Am făcut astfel parte din echipa de cercetare a numeroase studii care s-au concretizat în 20 articole ISI Web of Science (dintre care 6 în calitate de autor principal) și 23 articole indexate în alte Baze de date internaționale (dintre care 13 în calitate de autor principal), precum și prin numeroase participări la conferințe și seminarii naționale și internaționale. De asemenea, odată cu începerea activității de asistent universitar (perioada determinată) în octombrie 2020 în Disciplina Psihiatria copilului și adolescentului, am avut oportunitatea de desfășura activitățile lucrărilor practice cu studenții din anul VI din cadrul Facultății de Medicina, activitate care s-a extins și prin participarea cu lucrări în cadrul Congresului Universității de Medicina și Farmacie “Carol Davila”, precum și la International Medical Students’ Congress of Bucharest organizat de Societatea Studentilor în Medicina.

Sunt, de asemenea, membru al board-ului de conducere al Asociației Române de Psihiatria Copilului și Adolescentului și Profesii Asociate, contribuind astfel, în fiecare an, la organizarea conferințelor naționale de sănătate mintală la copil și adolescent. Astfel am avut prilejul, în toți acești ani, de a interacționa cu profesioniști din țară și din străinătate, cu care am împărtășit experiențe, am discutat principalele probleme ale specialității noastre și am rămas în contact cu noutățile științifice din domeniu. Prin intermediul Asociațiilor profesionale, am avut oportunitatea de a mă implica activ în comunitate, prin activități de voluntariat, organizand diverse manifestări cu scopul informării populației generale sau a medicilor din alte specializări medicale. De asemenea, deține abilități avansate în comunicarea în limba engleză și franceză, având un nivel de competență C2 în engleză, ceea ce îi permite să interacționeze eficient la nivel internațional.

Pe parcursul ultimilor 10 ani am încercat să îmi dezvolt o serie de abilități sau competențe, conexe psihiatriei, cu dorința de a-mi îmbunătăți atât practica clinică cu pacienții cât și activitatea de cercetare. În acest sens, în perioada 2015-2017 am urmat cursurile de formare în Psihoterapie Adleriană, în cadrul Asociației pentru Psihologie și Psihoterapie Adleriană din România, precum și programul de studii de master “Prevenirea și Combaterea Consumului Illicit de Droguri” al Facultății de Sociologie și Asistență Socială din cadrul Universității București. De asemenea, din anul 2023 sunt implicată în proiectul “Let's talk about children” în România, inițial ca participant, ulterior ca formator, proiect desfășurat în colaborare cu Centrul Național de Sănătate Mintală și

Luptă Antidrog, proiect care își propune formarea profesioniștilor în sănătate, educație și asistență socială într-o intervenție de scurtă durată adresată adulților cu diferite probleme de sănătate mintală pentru gestionarea dificultăților apărute în creșterea copiilor. Managementul terapeutic în patologia psihiatrică a copiilor și adolescenților este unul complex, care, de cele mai multe ori, îmbină molecule psihotrope cu intervenție psihoterapeutică, motiv pentru care consider că formarea în psihoterapie a fost un pas esențial în dezvoltarea mea profesională. Îmi doresc, de asemenea, ca, în viitor, să pot extinde aceste cunoștințe în psihoterapie de la activitatea clinică la cea de cercetare, prin efectuarea unor studii de eficiență a diferitelor abordări psihoterapeutice în patologia psihiatrică.

Tot din dorința de perfecționare abilităților clinice și de cercetare, încă din perioada rezidentiatului, am urmat diferite cursuri și seminarii naționale și internaționale, precum ECNP Seminar in Neuropsychopharmacology, Curs de formare profesională ”Îmbunătățirea competențelor PROfesionale ale personalului medical implicat în realizarea actului medical din specialități relevante pentru managementul multidisciplinar al bolilor GENEtice RARE - PROGENERARE, sau ECNP School of Child & Adolescent Neuropsychopharmacology.

În concluzie, consider că bilanțul meu profesional de până acum reflectă preocuparea mea neconținută de dezvoltare multiaxială, ce țintește echilibrul dintre activitatea clinică, didactică și de cercetare, dintre psihofarmacologie și psihoterapie. Îmi doresc, ca, prin dezvoltarea profesiei mele în plan academic, să continui să aprofundez toate aceste domenii și să pot îmbina dezvoltare continuă în plan personal cu împărtășirea cunoștințelor mai departe, către studenți și medici rezidenți.

## **2. Teza de doctorat**

Adolescența este o perioadă critică pentru sănătatea mintală, iar experiențele din această etapă pot influența echilibrul emoțional și social pe termen lung. Aproximativ jumătate dintre afecțiunile mintale ale adulților își au originea în adolescență, iar identificarea și tratamentul precoce al tinerilor vulnerabili reprezintă o prioritate globală (Schlack, 2021; Solmi 2022, WHO, 2024). Sinuciderea este una dintre principalele cauze de mortalitate în rândul adolescenților, iar 14% dintre tinerii cu vârste între 10 și 19 ani se confruntă cu probleme de sănătate mintală, multe rămânând nediagnosticate. Cele mai frecvente tulburări sunt anxietatea și depresia, iar suicidul ocupă un loc alarmant în statisticile globale (Schlack, 2021; Silva, 2020, Scheiner, 2022; CDC,

2022; WHO, 2024). Comportamentele autovătămătoare non-suicidare (NSSI) sunt tot mai frecvente, reflectând o nevoie crescută de înțelegere și intervenție clinică. Aceste comportamente sunt recunoscute în “DSM-5” ca diagnostic de cercetare, subliniind interesul sporit pentru studierea și abordarea fenomenului (APA, 2013). Tot mai mulți adolescenți sunt evaluați în servicii de psihiatrie pediatrică din cauza unor comportamente disruptive, precum opoziționismul, agresivitatea, incapacitatea de a finaliza unele sarcini, dar și comportamente autovătămătoare non-suicidare, tentative sau ideeație suicidară. Deficitele funcțiilor executive (FE) sunt propuse ca un posibil factor explicative al acestor comportamente. FE joacă un rol esențial în reglarea emoțiilor, luarea deciziilor și organizarea, iar deficiențele acestora pot contribui la dezvoltarea comportamentelor de autovătămărire suicidare sau non-suicidare.

În partea generală sunt descrise particularitățile comportamentului autovătămător la adolescenți, pornind de la definițiile comportamentului autovătămător suicidar și non-suicidar, analizând apoi date epidemiologice, metode de evaluare, diagnosticare și identificare a comorbiditatilor, precum și aspecte particulare ale acestora la vârsta adolescenței. De asemenea, este abordat și impactul Pandemiei COVID-19 asupra acestor comportamente la categoria de vârstă menționată. Întrucât adolescența este o etapă de tranziție marcată de schimbări cerebrale semnificative, cu un dezechilibru între sistemele implicate în recompense și emoții, care se maturizează devreme, și cortexul prefrontal, responsabil pentru funcțiile executive, care se dezvoltă mai târziu, am analizat și aspecte fiziologice și patologice ale funcțiilor executive în perioada adolescenței. Ulterior, au fost dezbătute implicațiile disfuncțiilor executive în Tulburările Depresive, precum și relația dintre funcțiile executive și comportamentele autovătămătoare suicidare și non-suicidare.

Ipoteza de lucru de la care s-a pornit în studiul realizat în lucrarea de doctorat se referă la faptul că există o afectare a funcțiilor executive (FE) la adolescenții cu niveluri normale de inteligență și care prezintă comportament autovătămător suicidar sau non-suicidar. Am formulat această ipoteză pentru a identifica un potențial răspuns la scopul general de a contura un profil al adolescenților care se angajează în astfel de comportamente și, specific, de a identifica potențiali factori predictivi ai acestora. Relevanța evaluării funcțiilor executive și determinării impactului acestora asupra simptomatologiei specifice adolescenților implicați în comportamente autovătămătoare constă în riscul semnificativ de dizabilitate asociat disfuncțiilor executive, în asociere cu riscul major de suicid la adolescenții care recurg la autovătămărire.

Studiul disfuncțiilor executive efectuat la adolescenții cu comportament autovătămător a fost unul de tip analitic, cu design caz-control, non-experimental, efectuat pe un lot de 160 de subiecți divizați în două loturi. Lotul de studiu este alcătuit din 100 de participanți adolescenți cu vârsta cuprinsă între 13-17 ani, ce au prezentat comportamente de tip autovătămăre, fie în scop non-suicidar, fie cu intenție suicidală, sau în ambele scopuri, selectați dintre pacienții internați în Clinica de Psihiatrie Pediatrică a Spitalului Clinic de Psihiatrie „Prof. Dr. Al. Obregia”, în perioada 2019-2023. Studiul a fost realizat în conformitate cu Declarația de la Helsinki și aprobat de Comitetul de Etică al Spitalului Clinic de Psihiatrie „Prof. Dr. Al. Obregia” (cod protocol 3292). Lotul control (lotul martor) este format din 60 subiecți adolescenți cu vârsta cuprinsă între 13-17 ani, fără un diagnostic de tulburare psihică – la momentul evaluării sau în antecedente. Prin designul non-experimental al acestui studiu, participarea subiecților nu a implicat niciun risc pentru sănătatea lor fizică sau mintală. Întrucât subiecții au vârste cuprinse între 13-17 ani, pentru participarea la studiu s-a obținut consimțământul informat al părinților (reprezentanților legali) ai participanților. Implementarea studiului și metodologia de cercetare au fost conforme cu normele etice actuale, în concordanță cu Declarația de la Helsinki, asigurând protecția datelor personale și confidențialitatea participanților. Pentru o perioadă, această cercetare a beneficiat de sprijin financiar prin proiectul ”Net4SCIENCE: Rețea de cercetare doctorală și postdoctorală aplicativă în domeniile de specializare inteligentă Sănătate și Bioeconomie”, cod SMIS: 154722, contract nr. POCU/993/6/13/154722, proiect finanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020.

Instrumentele de lucru utilizate au fost reprezentate de testele psihometrice “NSSI-AT” – “The non-suicidal self-injury assessment tool” – instrument pentru evaluarea comportamentului autovătămător non-suicidar (Whitlock, 2014), C-SSRS – “The Columbia Suicide Severity rating scale” – scala pentru evaluarea ideății și a comportamentului suicidal (Posner, 2011), “BIS-BRIEF” – “Barratt Impulsiveness Scale” – instrument pentru evaluarea impulsivității la adolescenți (Steinberg, 2013), “BDEFS-CA” – “Barkley Deficits in Executive Functioning Scale – Children and Adolescents” – scala de evaluarea a disfuncțiilor executive la copii și adolescenți în mod subiectiv, varianta pentru părinți (Barkley, 2012). De asemenea, a fost utilizată Bateria teste neuro-cognitive ”Cambridge Neuropsychological Test Automated Battery” (“CANTAB”) (Cambridge Cognition, 2017): teste obiective, computerizate, concepute pentru a evalua performanțele cognitive. Acestea au fost achiziționate oficial de la deținătorii drepturilor de

utilizare și furnizate într-un format optimizat pentru administrare pe tabletă tip iPad, incluzând instrucțiuni standardizate în limba română. Teste utilizate au fost testul de memorie spațială de lucru (SWM), testul One-Touch Stockings of Cambridge (OTS), testul Paired Association Learning (PAL), testul Multitasking (MTT) (Cambridge Cognition, 2017).

Rezultatele acestei cercetări originale contribuie la extinderea cunoștințelor existente în literatura de specialitate privind aspectele clinice ale tulburărilor depresive la copii și adolescenți, precum și ale comportamentelor autovătămătoare, fie suicidare, fie non-suicidare, pe care aceștia le pot manifesta. Prin aplicarea metodologiei de cercetare stabilite și a analizei statistice, au fost atinse obiectivele propuse în cadrul studiului. Astfel, s-a realizat caracterizarea tipologiei adolescenților implicați în comportamente autovătămătoare și analiza impactului funcționării executive asupra acestei patologii. Studiul de față analizează afectarea funcțiilor executive la adolescenții cu inteligență normală care prezintă comportament autovătămător, fie suicidar, fie non-suicidar. S-a plecat de la ipoteza că disfuncțiile executive pot influența severitatea acestor comportamente și pot afecta funcționalitatea globală a acestor adolescenți, independent de factori emoționali.

Considerăm că obiectivele cercetării au fost atinse astfel:

1. Conform rezultatelor obținute în primul studiu, 30% dintre participanți au fost internați pentru ideea suicidară sau comportamente autovătămătoare, conform specificului clinicii și riscului asociat depresiei majore. Rata mai ridicată a comportamentelor autovătămătoare în rândul fetelor este confirmată de literatura de specialitate. Studiul a observat o creștere semnificativă a cazurilor de depresie între 2020 și 2024, corelată cu impactul pandemiei COVID-19 asupra sănătății mintale a copiilor și adolescenților.

2. Al doilea studiu a evidențiat că fetele manifestă mai precoce comportamente autovătămătoare, tăierea cu obiecte ascuțite fiind metoda de autovătămăre cel mai frecvent utilizată, având drept motivație reglarea emoțională la fete și gestionarea furiei la băieți. Autovătămărea a fost percepută ca având un impact negativ major asupra relațiilor sociale, stimei de sine și activităților zilnice.

3. Prin analiza rezultatelor obținute la testele "BDEFS-CA", "BIS-Brief", precum și testele bateriei "CANTAB", a fost evidențiată legătura dintre disfuncțiile executive și comportamentele autovătămătoare la adolescenți, subliniind rolul impulsivității și al controlului inhibitor deficitar în luarea deciziilor riscante. Rezultatele obținute au indicat diferențe

semnificative între lotul de studiu și cel de control, în special în privința funcțiilor executive planificare și memorie de lucru.

Din perspectivă clinică, concluziile evidențiază multiple aspecte ale depresiei pediatrice, furnizând informații relevante pentru evaluări detaliate și subliniind importanța intervențiilor terapeutice personalizate. Acest studiu poate constitui o bază solidă pentru cercetări viitoare, facilitând dezvoltarea unor modele mai complexe, precum studiile longitudinale, care ar putea explora relațiile cauzale dintre factorii de risc și manifestările depresive, eficiența intervențiilor adaptate și diversele particularități clinice ale acestei patologii în rândul unor grupuri mai variate.

Având în vedere impactul asupra sănătății publice, această cercetare contribuie la extinderea cunoștințelor despre tulburările depresive la copii și adolescenți, documentând tendințele actuale, investigând cauzele subiacente și formulând ipoteze pentru studii viitoare. Rezultatele obținute pot fi utile pentru clinicieni și specialiști în domeniu, oferind o mai bună înțelegere a prevalenței crescânde a depresiei și suicidului, precum și a necesității direcționării pacienților afectați către evaluări specializate.

Rezultatele susțin integrarea evaluărilor neurocognitive în screeningurile de sănătate mintală pentru adolescenții cu risc de autovătămare și suicid, această cercetare având implicații importante pentru înțelegerea și prevenirea comportamentului autovătămător la adolescenți. Există însă mai multe limite și aspecte încă nerezolvate în cercetarea de față privind tulburările depresive la adolescenți și a comportamentelor autovătămătoare, fie suicidare sau non-suicidare, precum:

- mecanismele etiologice: deși există factori genetici, neurobiologici și psihosociali asociați depresiei și comportamentelor autovătămătoare, relațiile cauzale precise între acești factori și apariția tulburării rămân încă neclare; studiul de față poate fi un punct de plecare în această direcție, oferind câteva explicații privind deficitul neurocognitive asociate, însă sunt necesare cercetări suplimentare caz-control pe loturi extinse de populații clinice și subiecți sănătoși

- predictorii fiabili pentru comportamentele suicidare și non-suicidare: deși impulsivitatea și disfuncțiile executive sunt factori de risc în lotul studiat în cercetarea de față, considerăm că numărul relativ mic de subiecți, în special în lotul martor, ar putea influența aceste rezultate; de asemenea, în prezent, nu sunt cunoscute suficiente modele predictive care să permită identificarea cu precizie a adolescenților cu cel mai mare risc

- deși instrumentele utilizate, îndeosebi bateria CANTAB, și-au dovedit relevanța în evaluarea obiectivă a disfuncției executive la adolescenții cu self-harm și reprezintă metode

interactive și captivante de evaluare pentru această categorie de tineri, există și anumite dezavantaje tehnico-economice ale acestui instrument, anume necesitatea dispozitivelor de tip iPad pentru evaluare și costurile implicate în această situație, precum și costurile de achiziționare a testelor din bateria CANTAB

- impactul mediului digital și social media: influența rețelelor sociale asupra depresiei și comportamentelor autovătămătoare este intens discutată, dar mecanismele prin care acestea contribuie la agravarea simptomelor sunt insuficient studiate; astfel, un domeniu de interes pentru cercetări viitoare poate fi și impactul factorilor media asupra disfuncțiilor executive la adolescenți și rolul acestora în dezvoltarea și menținerea comportamentelor autovătămătoare

- eficiența intervențiilor personalizate: există diverse tratamente disponibile (terapie cognitiv-comportamentală, farmacoterapie, intervenții familiale, terapii de grup), dar nu există suficientă claritate asupra celor mai eficiente strategii pentru fiecare profil individual, care să ia în considerare disfuncția executivă în aceste cazuri; studiul actual evidențiază necesitatea intervențiilor axate pe îmbunătățirea funcțiilor executive, inclusiv antrenament cognitiv, terapie și coaching comportamental

- rolul neurodezvoltării: adolescența este o perioadă de schimbări neurologice semnificative, iar modul în care dezvoltarea creierului influențează vulnerabilitatea la depresie și autovătămărire nu este complet înțeles; completarea studiului actual cu date neuroimagistice ar putea contribui la înțelegerea acestor mecanisme

- impactul pe termen lung: efectele depresiei la adolescență și ale comportamentelor autovătămătoare asupra funcționării adulte, inclusiv asupra sănătății mintale și sociale, sunt insuficient studiate, iar studii viitoare ar putea contribui la dezvoltarea unor modele de evaluare și intervenție terapeutică adaptate, pornind de la studiul de față

Pentru a aborda aceste probleme, sunt necesare studii longitudinale care să includă loturi extinse de subiecți, metode de diagnostic mai precise și strategii inovatoare de intervenție adaptate nevoilor adolescenților, considerând aspectul extrem de important al stigmatizării problemelor de sănătate mintală. Deși conștientizarea problemelor de sănătate mintală crește, stigmatizarea și barierele în accesul la servicii de tratament rămân o provocare majoră.

### **3. Planuri de dezvoltare a activității**

Profesând, ca medic specialist, într-o clinică universitară am avut oportunitatea de a fi implicată în activități didactice, încă din anul 2019 - cu medicii rezidenți, iar din anul 2020 m-am alăturat în calitate de Asistent universitar, catedrei de Psihiatrie a copilului și adolescentului. Astfel, din octombrie 2020 susțin lucrări practice cu studenții în anul VI la Facultatea de Medicină, atât în limba română cât și în limba engleză. Pe parcursul orelor de stagiu practic studenții se familiarizează cu principalele tulburări de sănătate mintală ale copilului și adolescentului, efectuând ei înșiși, sau observând, anamneza cazurilor, participând la efectuarea examenelor psihice și interacționând direct cu copiii și adolescenții și familiile acestora.

În anul 2022, am fost implicată într-un proiect de colaborare, între Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova și Universitatea de Medicină și Farmacie “Carol Davila”. În cadrul proiectului, am făcut parte din echipa care a coordonat schimbul de experiență a cadrelor didactice din Republica Moldova, prin îndrumarea acestora la stagiul practic, efectuat în Spitalul Clinic de Psihiatrie “Prof. Dr. Al. Obregia” și am susținut trei cursuri, cu teme “Dezvoltarea psihomotorie. Întârzierea mintală. Tulburări specifice ale dezvoltării vorbirii și limbajului și de achiziții școlare”, “Tulburările anxioase la copil și adolescent - anxietatea de separare, fobiile specifice. Tulburarea obsesiv compulsivă. Ticurile” și “Tulburări ale dezvoltării și identității sexuale. Dezvoltare dizarmonica de personalitate tip borderline”. Încă din perioada rezidentiatului, activitatea de diseminare a informațiilor s-a concretizat de-a lungul timpului în multiple participări active cu prezentarea unor lucrări la conferințe naționale și internaționale.

Psihiatria copilului și adolescentului este o disciplină “deficitară”, lucru explicat, cel puțin parțial, prin numărul mic de specialiști existenți în țara noastră. Pe de altă parte, este un domeniu absolut esențial în sistemele de sănătate din întreaga lume, estimându-se că între 13 și 20% dintre copii și adolescenți sunt la un moment dat diagnosticați cu o tulburare de sănătate mintală [CDC 2021]. Pe lângă strategiile de conștientizare și prevenție adresate populației generale, consider că educarea viitorilor medici, încă din timpul facultății, poate conduce la creșterea vizibilității specialității. Printr-o vizibilitate mai mare, tulburările de sănătate mintală pot fi recunoscute mai rapid, iar intervenția precoce conduce inevitabil la ameliorarea impactului pe care aceste tulburări îl au asupra vieții pacienților, familiilor acestora, dar și asupra societății.

Încă de la începutul carierei mele am fost pasionată de cercetare, interes care m-a determinat să mă înscriu la studiile școlii doctorale, la cursuri de perfecționare și să valorific fiecare

oportunitate apărută de implicare în studii și proiecte de cercetare. Participarea ca membru al grupului de lucru în cadrul Acțiunii COST CA19104 - Advancing Social inclusion through Technology and EmPowerment a însemnat pentru mine o oportunitate de învățare, dezvoltare de planuri de cercetare, policy-making și advocacy în domeniul psihiatriei copilului și adolescentului, precum și dezvoltarea unei rețele profesionale cu specialiști în sănătate mintală din Europa.

În perioada 2022-2024 am participat ca membru în echipa de cercetare a unui proiect derulat în colaborare cu University of Texas, Health Science Center, din Houston, SUA (*INCLIN-Epidemiologic Research on Autism in Romania (IN-ERAR)-Pilot Phase*). Acest proiect de cercetare și-a propus investigarea rolului avut de șase metale grele (plumb, mercur, cadmiu, arsen, cadmiu și aluminiu) în etiopatogenia tulburării de spectru autist la copiii din România, precum și investigarea interacțiunii dintre expunerea la aceste metale grele și polimorfismul genelor GST. De asemenea, în perioada 2019 -2020 am făcut parte din colectivul de cercetare al proiectului *Era NET Neuron Linking synaptic dysfunction to disease mechanisms in schizophrenia a multilevel investigation*, prin evaluarea clinică a cazurilor eligibile. Proiectul a vizat disfuncția sinaptică la mai multe niveluri de investigație, de la bazele sale genetice prin investigarea experimentală a proprietăților electrofiziologice în neuronii derivați de celule stem și modelare matematică avansată până la nivelul de disfuncție a rețelei cerebrale la persoanele cu schizofrenie, iar în perioada

Între 27 martie - 01 aprilie 2022 am participat la „The 34th ECNP School of Child & Adolescent Neuropsychopharmacology” (Veneția, Italia) o școală de formare în domeniul neuropsihofarmacologiei pentru copii și adolescenți, care combină cursuri teoretice cu sesiuni de mentorat pe diferite teme de cercetare. Mentorii seminarului sunt reprezentați de profesori de renume din domeniu, printre care în anul 2022 s-au numărat Prof. Diane Purper-Ouakil (Franța), Prof. Gil Zalsman (Israel), Prof. Samuele Cortese (Regatul Unit al Marii Britanii), Prof. Christoph Correll (Germania), Prof. Celso Arango (Spania).

Una dintre activitățile intense de cercetare în care am fost implicată, o reprezintă studiul efectuat în cadrul școlii doctorale, teza intitulată „Analiza funcțiilor executive la adolescenții cu comportament autovătămător suicidal sau nonsuicidal” fiind în curs de finalizare. Obiectivul central al lucrării a fost acela de a determina rolul pe care diferite deficite ale funcțiilor executive (inhibiție, organizare, memorie de lucru) îl au asupra severității comportamentului autovătămător la adolescenți și asupra funcționării zilnice.

Activitatea de cercetare efectuată până în prezent s-a concretizat în publicarea în calitate de autor/ coautor, a 20 articole în reviste indexate ISI, și a 23 articole în reviste indexate BDI și prezentarea a numeroase lucrări științifice la conferințe naționale și internaționale.

Consider că cercetarea medicală are la bază inovația științifică și academică, fiind poate cel mai dinamic aspect al vocației medicale. Tulburările de sănătate mintală fac obiectul unui număr imens de studii și proiecte de cercetare, în mare parte deoarece etiologia acestor afecțiuni este în continuare necunoscută, iar tratamentele existente ținesc de cele mai multe ori ameliorarea unor simptome și nu mecanisme etiopatogenice.

Îmi doresc să pot contribui la dezvoltarea cercetării în psihiatria pediatrică din țara noastră și îmi propun următoarele obiective de dezvoltare a activității de cercetare:

3.1. Derularea unor studii noi alături echipa Disciplinei Psihiatria copilului și adolescentului, pe mai multe direcții de cercetare, printre care:

- epidemiologie, marker biologici și aspecte clinice în suicidalitate și comportament autovătămător non-suicidar la adolescenți
- comorbiditatea Tulburare de spectru autist – Tulburare de personalitate borderline la adolescenți, implicații în tabloul clinic și managementul terapeutic
- variante evolutive în Tulburarea de Spectru Autist – Înalt funcțională
- eficiența unor abordări psihoterapeutice în managementul tulburărilor de sănătate mintală (de ex. eficiența trainingului parental în managementul tulburărilor de externalizare)
- implicații ale expunerii la ecrane în apariția și evoluția tulburărilor mintale la copii și adolescenți
- validarea la nivel național a unor instrumente psihometrice noi
- studii epidemiologice populaționale de stabilire a prevalenței și incidenței anumitor tulburări mintale în rândul copiilor și adolescenților.

3.2. Diseminarea rezultatelor prin publicarea de lucrări științifice în reviste indexate ISI Web of science și prin prezentarea principalelor rezultate la conferințe naționale și internaționale.

3.3 Recrutarea și implicarea activă a studenților și a medicilor rezidenți în studiile efectuate în clinică.

3.4. Continuarea implicării în board-ul editorial al Romanian Journal of Child and Adolescent Psychiatry și indexarea revistei în PubMed și alte BDI

3.5. Dezvoltarea abilitatilor de scriere de proiecte și aplicarea în cadrul unor echipe multidisciplinare la proiecte de cercetare și atragerea de fonduri pentru dezvoltarea resurselor necesare unor proiecte viitoare.

- participarea la proiectul din cadrul Programului Provocări, Subprogramul Parteneriate pentru Agenda Strategică, Competiția Centre de Excelență, Identificator: PN-IV-PRO-CoEx-2024 (Aplicație depusă în luna Mai 2024)
- elaborarea unor proiecte de cercetare în cadrul parteneriatelor cu UNICEF în România și ASSMB (proiect de cercetare privind prevenția tulburărilor de sanatate mintală în România)
- participarea la demersul de cercetare elaborat în cadrul Proiectului "Let's talk about children" finanțat de EU4Health 2021-2027 programme.

Andrei Lucia Emanuela

05.09.2025